SIVIILIPALVELUSKESKUS
CIVILTJÄNSTCENTRALEN

15.11.2021

Asia: HE 182/2021 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta.

Siviilipalveluskeskus kiittää työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaa lausuntopyynnöstä ja ottaa lausunnossaan kantaa hallituksen esitykseen erityisesti Siviilipalveluskeskuksen ja siviilipalveluksen toimeenpanon näkökulmasta.

Siviilipalveluslaissa (1446/2007) säädetään maanpuolustusvelvollisuuteen perustuvasta siviilipalvelusvelvollisuudesta. Siviilipalveluslain mukaan asevelvollinen, jonka vakaumukseen perustuvat syyt estävät häntä suorittamasta asevelvollisuuslaissa (1438/2007) säädettyä palvelusta, vapautetaan sen suorittamisesta ja määrätään suorittamaan siviilipalvelusta. Siviilipalveluslakia sovelletaan myös naiseen, joka hakeutuu siviilipalvelukseen naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetun lain (194/1995) 4 §:n 1 momentissa säädetyn määräajan jälkeen.

Naiset voivat siis nykytilanteessa hakeutua siviilipalvelukseen keskeyttämällä naisten vapaaehtoisen asepalveluksen ja vuosittain Siviilipalveluskeskus vastaanottaa naispuolisilta velvollisilta n. 1–4 kpl siviilipalvelushakemuksia. Vuosittain siviilipalvelukseen hakeutuu miesikäluokasta noin 7 %, mikä tarkoittaa noin 2000 siviilipalvelushakemusta. Naisten osuus kokonaisvelvollismäärässä on siten hyvin pieni.

Reservistä siviilipalvelukseen siirtyneiden täydennyspalvelusvelvollisten kohdalla naisten osuus on suurempi. Vuosittain n. 400 hakemuksesta noin 20–30 on naisten tekemiä hakemuksia. Täydennyspalvelukseen hakeutuneille järjestetään viiden päivän mittainen täydennyspalveluskoulutus. Siirtyminen reservistä siviilipalvelukseen on pysyvä, eikä takaisin asevelvolliseksi ole nykylainsäädännön mukaan enää aloitetun täydennyspalveluskoulutuksen jälkeen mahdollista palata.

Siviilipalvelusta suorittaneiden naisten palvelus on sujunut poikkeuksesta erittäin hyvin ja palveluksessa on huomioitu mm. varusrahaan liittyvät eroavuudet, mutta muutoin naisten siviilipalvelus on toimeenpantu lainsäädännön mukaisesti.

Juuri päättyneen parlamentaarisen asevelvolliskomitean työskentelyssä ja julkaistavassa mietinnössä on otettu kantaa naisten mahdollisuuteen suorittaa siviilipalvelus. Lähtökohta tämän suuntaiselle kehittämiselle on myönteinen, mutta samalla on tunnistettu sen vaativan runsaasti lainsäädännöllistä tarkastelua.

Naisten mahdollisuutta suorittaa siviilipalvelus on pohdittu myös aiemmin. Siviilipalvelus 2020 työryhmä pohti vuonna 2011 naisten mahdollisuutta hakeutua siviilipalvelukseen ainakin vapaaehtoisena. Työryhmä arvioi, että joillekin naisille siviilipalvelus voisi toimia työharjoittelun omaisena mahdollisuutena saada työkokemusta henkilön kannalta mielenkiintoiselta alalta ja mahdollisesti auttaa myös työpaikan saamisessa.

Siviilipalveluskeskus
Latokartanontie 97
07810 Ingermaninkylä

puh 0295 0295 00

Civiltjänstcentralen
Sjökullavägen 97
07810 Ingermansby

tel 0295 0295 00

www.siviilipalveluskeskus.fi
e-mail: kirjaamo.siviilipalvelus@ely-keskus.fi

Tällä arvioidaan olevan merkitystä yksilön kannalta erityisesti tilanteessa, jossa työllistyminen on esimerkiksi taloudellisen taantuman takia vaikeaa.

Työpalvelulla on katsottu olevan syrjäytymistä ehkäisevä vaikutus ja siviilipalveluksen suorittaminen voisi vaikuttaa osaltaan myönteisesti niiden henkilöiden kohdalla, jotka tarvitsevat lisäksi viranomaisten ennaltaehkäiseviä tukitoimia syrjäytymisen ehkäisemisessä. Siviilipalveluksen mahdollinen avaaminen naisille nostaisi käsittelyyn joitakin perustavaa laatua olevia kysymyksiä, kuten kysymyksen vakaumusedellytyksen merkityksestä.

HE 182/2021 esitettyä aikarajaa, jolloin nainen voisi seurauksitta keskeyttää palveluksen, ehdotetaan lyhennettäväksi nykyisestä 45 vuorokaudesta 30 vuorokauteen. Tämän aikarajan jälkeen palveluksen keskeyttävä nainen siirtyy siviilipalvelusvelvolliseksi ja suorittaa palveluksen loppuun siviilipalveluksena.

Aikarajan muutoksen ei arvioida juurikaan vaikuttavan siviilipalveluksen toimeenpanoon. Todennäköisin vaikutus olisi naisten siviilipalvelushakemusten pieni kasvu, mutta huomioiden nykytilanteen naisten vähäisen siviilipalvelushakemusmäärän, eivät vaikutukset kokonaisjärjestelmään ole merkittäviä.

Siviilipalveluskeskus 15.11.2021

Mikko Reijonen, siviilipalvelusjohtaja

P: 0295 029 382